

מטעמי תורת זילים

פרשת וירא – מעשה לוט ושתי בנותיו

כאשר נהפכה העיר סדום, לוט ושתי בנותיו ברחו לעיר צוער ואחר כך למערה ללא אשת לוט שהפכה לנציב מלח. ואז כשהם היו במערה נפקדו שתי הבנות של לוט מאביהן, כפי שנאמר "ויצל לוט מצוער וישב בְּהַר וּשְׁתֵי בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי רָאָה לְשָׁבֶת בְּצוּעֵר וַיֵּשֶׁב בְּמַעְרָה הוּא וּשְׁתֵי בָנָתָיו: וַתֹּאמֶר הַבְּכִיָּרָה אֶל הַצְעִירָה אָבִינִי זָקֵן וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבֹאָה עֲלֵינוּ כְּדָרְדָר כָּל הָאָרֶץ: לָכֵן נִשְׁקָה אֶת אָבִינִי יָיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲמָה מְאֹבְנֵינוּ זָרַע: וַתִּשְׁקֶינָה אֶת אָבִיהֶן יָיִן בְּלִילָה הוּא וַתִּבְאֵה הַבְּכִיָּרָה וַתִּשְׁכַּב אֶת אָבִיהָ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ: וַיְהִי מִמַּחְרַת וַתֹּאמֶר הַבְּכִיָּרָה אֶל הַצְעִירָה הֵן שְׁכַבְתִּי אִמָּשׁ אֶת אָבִי נִשְׁקָנוּ יָיִן גַּם הַלַּיְלָה וּבְאִי שְׁכַבִּי עִמּוֹ וְנַחֲמָה מְאֹבְנֵינוּ זָרַע: וַתִּשְׁקֶינָה גַּם בְּלִילָה הַהוּא אֶת אָבִיהֶן יָיִן וַתִּקַּם הַצְעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ: וַתְּהַרִין שְׁתֵּי בָנוֹת לוֹט מֵאֲבֵיהֶן" (בראשית יט, ל – לו).

ויש להבין, מדוע התורה האריכה בתיאור המעשה הפגום של לוט ושתי בנותיו במערה, בשעה שלכאורה היה ראוי להצניע אותו?

בתוך לוט היתה חבוייה נשמתו של דוד המלך עליו השלום

בעקבות חטא אדם הראשון נפלה נשמתו הקדושה של דוד המלך בעמקי התינוקות של 'החיצונים' שורש הרע בעיר סדום, הרחק מקדושתו יתברך (נזר הקודש' לרי' יחיאל מיכל בגלוגא על בראשית רבה פרשה כט סימן ד), והיתה חבוייה בתוך האיש לוט (יערבי נחלי' לרי' דוד שלמה אייבשיץ פרשת קרח דרוש א ד"ה והעניין) שהיה חלק רע (עפ"י 'חומת אבן' להחיד"א פרשת לך לך אות י). נשמת דוד המלך היתה טמונה שם בעומק שבעומק בידי 'החיצונים' (ישם משמואל' לרי' שמשון בורנשטיין מסוכטשוב פרשת לך לך שנת תרע"ח דף קלד ד"ה והנה ידוע שנשמות) ולא היתה ניכרת בלוט כלל ועיקר (יערבי נחלי' פרשת קרח דרוש א ד"ה והעניין). וגם לא היה ניכר ממנה שום הרגש (ישם משמואל' פרשת לך לך שנת תרע"ח דף קלד ד"ה והנה ידוע שנשמות) עד שגם לוט בעצמו לא ידע שהיא כלולה בו (יערבי נחלי' פרשת קרח דרוש א ד"ה והעניין). והימצאות דוד המלך בתוך לוט נרמזה בפסוק "מי יתן טהור מטמא לא אחד" (איוב יד, ד), שהתיבות "לא אחד" עם הכולל יוצאות בגמטריא 'לוט' (חומת אבן' להחיד"א פרשת לך לך אות י).

אברהם אבינו צפה ברוח הקודש שדוד המלך עתיד לצאת מלוט, לכן הוא היה מקרב את לוט אליו, כפי שנאמר "ויקח אברהם את שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אַחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכְתָּ אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן" (בראשית יב, ה) וזוהר פרשת לך לך דף עט ע"א ד"ה ויקח אברהם את שרי אשתו) וכן נאמר "ויצל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה" (בראשית יג, א) ועוד נאמר "וגם ללוט הללך את אברהם הנה צאן ופקר ואהלים" (בראשית יג, ה). מטעם זה אמר אברהם ללוט "כי אנשים אחים אנחנו" (בראשית יג, ח), כשכוונתו היתה לנשמת דוד המלך ששקועה בו. ומחמתה גם קלסתר פניו של לוט היה דומה לשל אברהם (ראה רש"י בראשית יג, ח) (ישם משמואל' פרשת לך לך תרע"ו ד"ה 'נראה לפרש' בשם המהר"ל). והחלק הרוחני הזה שבלוט נשאר בתוכו גם כאשר אברהם נפרד ממנו (זרע שמשון' לרי' שמשון נחמני פרשת וירא דף כ' ע"ב טור ב).

ארבעה המלכים "אמרפל מלך שַׁנְעַר אַרְיֹז מְלֶךְ אֶלְסַר כְּדָרְלַעְמֶר מְלֶךְ עֵילָם וַתְּדַעַל מְלֶךְ גּוֹיִם" (בראשית יד, א), עלו להילחם בסדום ולהרוג את לוט, לפי ששורשם הרוחני הרגיש שטמונה בלוט נשמה גבוהה מאוד (ישל"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת לך לך ד"ה ובפסוק ויהי בימי אמרפל). וכל כוונתם של אלו ארבעת המלכים היה לתפוס את לוט בשבי כדי לבטל ולאבד את נוצר נפש דוד שהיתה בו (זרע שמשון' על התורה פרשת לך לך דף יא ע"א טור ב ד"ה מדרש ויאמי). לכן מיד אחרי שהם תפסו את לוט הם סיימו והלכו להם מהעיר סדום, שנאמר "ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברהם וילכדו" (בראשית יד, יב). וכששמע אברהם אבינו ששבו את לוט, הוא יצא להצילו על מנת שלא תלך לאיבוד נשמת דוד המלך שהיתה טמונה בתוכו (ישל"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת לך לך ד"ה ובפסוק ויהי בימי אמרפל), אף שידע כי בזה הוא מכניס את עצמו למקום סכנה (ישל"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת ויצא ד"ה וכן ענין הלחם ולבוש).

המלכים לקחו בשבי את כל רכושה של העיר סדום כולל רכושו של לוט, ואף על פי כן חזר הכתוב והזכיר את רכושו של לוט בנפרד שנאמר "ויקחו את כל רכש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו: ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברהם וילכו והוא ישב בסדם" (בראשית יד, יא – יב) והטעם שחזר הכתוב על "רכשו" של לוט בנפרד כי כוונתו בזה היא על נשמת דוד המלך שהיתה 'רכושו' של לוט. וכן היה כאשר השיב אברהם אבינו את לוט שנאמר "וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ולידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן: ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויגם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק: וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגם את הנשים ואת העם" (בראשית יד, יד – טז), "ורכשו" – הכוונה לניצוץ הקדוש של דוד המלך אשר ביקש אברהם להציל מתוך 'הקליפה' (זרע שמשון' לרי' שמשון נחמני על התורה פרשת לך לך דף יא ע"א טור ב ד"ה מדרש ויאמי).

מטעם זה הקב"ה שלח מלאכים לעיר סדום להציל את לוט (ראה זוהר פרשת וירא דף קז ע"ב ד"ה והי המטיר על סדום דא). וכשהם הגיעו אליו, נשמתו של דוד המלך שהיתה בתוך לוט ראתה את 'האור האלוקי' שהיה עם המלאכים, ואז היא נייערה והתרגשה והתפעלה למעלה מגבול וגדר, כי 'מצא מין את מינו וניעור' (ישם משמואל' פרשת וירא שנת תרפ"ד קצח ד"ה ומעתה יתבאר) והיא נצנצה ויצאה מעט החוצה (יבאר מים חיים' פרשת וירא ד"ה ונראה לזה) והשפיעה על חיצוניותו הפגומה של לוט (ישם משמואל' פרשת וירא שנת תרע"ג דף קסא ד"ה ולפי האמור יש לומר). לכן לוט רצה לפתע לגמול חסד עם המלאכים והפציר בהם לאכול עמו, שנאמר "ויפצר בם מאד ויטרו אליו ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו" (בראשית יט, א), והיה מוכן אפילו למסור את נפשו על הצלת המלאכים (ישם משמואל' פרשת וירא שנת תרע"ג דף קסא ד"ה ולפי האמור יש לומר).

המלאכים הסכימו לשהות עם לוט בביתו רק מפני הניצוץ של דוד המלך שהתגלה מעט באותה העת, שנאמר "וַיֹּאמֶר הֲנָהּ נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינִי וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְרָחוּב גְּלוֹן: וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבִאוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצֹּת אָפָה וַיֹּאכְלוּ: טָרֵם יִשְׁכְּבוּ וְאֲנָשֵׁי הָעִיר אֲנָשֵׁי סָדֵם נָסְבוּ עַל הַבַּיִת מִנְעֵר וְעַד זָקֹן כָּל הָעָם מִקְצָח" (בראשית ט, ב-ד) (באר מים חיים' פרשת וירא ד"ה ונראה לזה). ונרמז שמו של דוד המלך בפסוקים המתארים את הצלת לוט ומשפחתו על ידי המלאכים, כפי שנאמר "וַיִּתְמַהֲמַה וַיִּחְזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד אִשְׁתּוֹ וּבְיַד שְׁתֵּי בָנָתָיו בְּחֻמַּת הַיָּם וַיִּצְאֵהוּ וַיִּנְחָהוּ מִחוּץ לָעִיר" (בראשית ט, טז), "וַיִּבְרַךְ אֲשֶׁתוֹ וּבְנֵיהָ" – סופי תיבות 'דוד' (הירוקח על התורה' חלק לקט פרשת וירא יט, טז).

על ידי השְׁכָרוֹת ביין יכלה לצאת נשמת דוד המלך מתוך לוט

לוט היה פגום מאוד (בראשית רבה' נא, ט) **בעל תאוות עריות** (בראשית רבה' נא, ט) **ולהוט אחריה** (בראשית רבה' נא, יא). הוא היה נוטה למקום הטומאה (מחשבות חרוץ' לר' צדוק הכהן מלובלין דף פב ע"א ד"ה וגם) **לכן בחר לגור בעיר סדום שהיו שם כולם שטופי זימה** (רש"י בבראשית יג, י' זכותיה דאברהם' לר' אברהם פלאגי דרוש י' לשבת הגדול ד"ה והנה ידוע) **כמותו, והיה יכול לעשות שם כמעשיהם הרעים** (זכותיה דאברהם' לר' אברהם פלאגי דרוש י' לשבת הגדול ד"ה והנה ידוע). **וגם שמו 'לוט' העיד על החיצוניות הרעה שהיתה לו, לפי ש'לוט' הוא מלשון 'לט' שפירושה 'קללה'** (חומת אנק' להחיד"א פרשת לך לך אות י' ראה יצוצי אורות' על זוהר פרשת לך לך דף עט ע"א אות א). **וזה גם הטעם מדוע לאחר שנפרדו ממנו המלאכים שהצילו אותו הוא נעשה להוט אחר בולמוס של עריות – לפי שחזר לטבעו** (ישם שמואל' פרשת וירא שנת תרפ דף קצח ד"ה ומענה יתבאר. ראה רש"י בראשית יט, לג) **ואף התאוה לבנותיו** (בראשית רבה' נא, ט). **ולא עוד, אלא שחשב לכתחילה ללכת למערה ולעסוק שם בזנות וכך אף אחד בעולם לא יידע על מעשיו. וכנגד זה נענש שהתפרסמו מעשיו שבמערה לעין כל** (מדרש 'אגדת בראשית' אות כה).

בפסוק הראשון של תחילת דברי בקשתו של לוט מהמלאכים בעת שהוא נמלט מסדום לא הוזכרה האות ז', שנאמר "הֲנָהּ נָא מְצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חֶסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי וְאֲנֹכִי לֹא אוֹכַל לְהַפְלִיט הַהֶרֶה כִּן תִּדְבַּקְנִי הַרְעָה וּמְתִי" (בראשית יט, יט) וזה בכדי לרמזו על כוונת ליבו לזנות (הירוקח על התורה' פרשת וירא שער הנעלם פרק יט, יט). **ומחמת פגמו הגדול של לוט, אי אפשר היה להוציא את נשמת דוד המלך ממנו לזרע שאחרי, אלא על ידי שְׁכָרוֹת שבו תוסר לו הדעת לגמרי ואז הניצוץ הקדוש שבו יוכל לעבור הלאה. וזו הסיבה** (מחשבות חרוץ' לר' צדוק הכהן מלובלין דף פב ע"א ד"ה וגם) **שה' זימן לבנות לוט יין במערה, שהוא היה חלק מהיין הרב שהיו אנשי סדום מחביאים במערות** (בראשית רבה' נא, ח). **והקב"ה נתן באותו היין כוח של 'יין המשומר' שהוא היין שטמון לצדיקים לעתיד לבוא, כדי שישקו את לוט אביהן וישתכר ועל ידי כך יוציאו ממנו את נשמת דוד המלך** (מחשבות חרוץ' דף פב ע"א ד"ה וגם). **כך שכל המעשה נעשה ברצונו ובהסכמתו של מלך מלכי המלכים יתברך שמו** (יכתם פז' לר' שמעון לביא על זוהר פרשת וירא קט ע"ב ד"ה ומה היה לו ללוט).

בתחילה כאשר לוט שתה מהיין לא עלה על ליבו להשתכר יותר מידי. וגם בנות לוט לא רצו לשכר את אביהם אלא רק קצת להיות טוב לבו ביין, כדי שיעשה את המעשה מדעתו וטוב רצונו וייתן דעתו עליהם כאשר יקרבו אליו בדברי ריצוי ופיוס, וכן היה. אך לוט שתק אז על אף שבאמת התאוה להן, כי מכל מקום לא התרצה לדבר לגמרי ולא מלאו לבו לעשות דבר נבלה כזה. אך אחר כך כאשר השתכר הרבה יותר עלה בו הרהורי תאוותו ועשה הדבר בפועל בלא דעת בהיותו בתוקף השְׁכָרוֹת, ולא ידע להבין כי אלו בנותיו ואסורות לו. לוט פשע במה ששתק בתחילה לבנותיו כאשר היה לו דעת להבחין, כי היה צריך להוכיח את בנותיו על פניהן ולומר "איך נַעֲשֶׂה דבר שלקה בו העולם בדור המבול ובסדום?!". שהרי על אף שבנות לוט חשבו כי אין בני אדם וצריך להחיות זרע על פני כל הארץ, הרי שלוט ידע את האמת שלא היה חורבן כלל אלא רק בסדום, ושכן נשארה שארית הפליטה במקומות אחרים בעולם (נזר הקודש' לר' יחיאל מיכל מנגלוגא על בראשית רבה פרשה נב, ג).

נשמת דוד המלך היתה ראויה לצאת כבר מלוט ואשתו רק שהקב"ה לא זימן אז ללוט את היין שישתכר לצורך כך. וכשמתה אשתו של לוט, נשמת דוד המלך היתה בגדר 'אבידה'. אז הקב"ה זימן יין ללוט ובנותיו והן עשו את המעשה עם אביהם, וחזר הקב"ה ומצא את דוד עבדו שנאמר "מִצְאָתִי דָּוִד עַבְדִּי" (תהלים פט, כא), והוסיף לומר "הֵיכָן מְצָאֲתֶיךָ בְּסָדוֹם" (בראשית רבה' פרשה מא, ד, 'בראשית רבה' פרשה נ, ט), **כלומר שבמהפכת סדום אבדה נשמת דוד המלך עם מותה של אשת לוט, ותכף ומיד חזר ומצא אותו הקב"ה כמו 'מצאיה' כאשר הזדמן יין לשתי בנות לוט, ועל ידי זה עשו המעשה ונולדו מהן עמון ומואב שמהן יבוא דוד המלך (זרע שמשון' לר' שמשון נחמני פרשת וירא דף כ ע"ב טור ב). **לכן כמו שנאמר על דוד המלך "מִצְאָתִי דָּוִד עַבְדִּי" (תהלים פט, כא) כך נאמר אצל בנות לוט "וַיִּכְמוּ הַשְּׁחָר עֲלֵהּ וַיִּצְאוּ הַמְּלָאָכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קֹחַ אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת שְׁתֵּי בָנָתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת פֶּן יִתְסַפֵּה בְּעֵינֵי הָעִיר" (בראשית יט, טז) (נזר הקודש' לר' יחיאל מיכל מנגלוגא על 'בראשית רבה' פרשה כט סימן ד), "וַיִּנְשָׁאֲתָם רֹמֵז לְשֵׁנֵי מְצִיאֹתָם שֶׁהֵן רוֹת הַמוֹאבִּיָּה וְנַעֲמָה הַעַמּוֹנִית" (בראשית רבה' מא, ד) **שיצאו מבנות לוט ושמהן הושתל זרע מלכות בית דוד** (נזר הקודש' על 'בראשית רבה' פרשה כט סימן ד).****

מעשיהן של בנות לוט במערה היה לשם שמים לקיום העולם

כאשר ברחו בנות לוט למערה, הן סברו כי העולם מתכלה כבדור המבול (בראשית רבה' מט, ח) ומבול של אש שורף את כל העולם (ידברים אחדיים' להחיד"א דרוש ה' דף כא ע"א ד"ה ומכאן למדו). והן היו מפחדות לאבד את זרע האדם (בראשית רבה' מט, ח), שהרי אימנן כבר לקתה והפכה לנציב מלח ורק אביהן (רמב"ן בראשית יט, לב) הִזְקֵן (נזר הקודש' על בראשית רבה פרשה נא, יג) **נשאר זָכָר יחידי בעולם. לכן חשבו כי עליהן לעשות מעשה ולהביא ילדים מאביהן ובכך להחיות זרע בעולם. ואם יעלה בידן, אזי אחת תביא בן ואחת תביא בת והם ימשיכו את ריבוי העולם (רמב"ן בראשית יט, לב). וכיוון שזה היה כל כוונתן, לכן בלילה הראשון הזהירה האחות הגדולה את האחות הצעירה על הכוונה הזאת ואמרה "וַיִּנְשָׁאֲתָם עֲמוֹ וַנְחִיָּה מֵאֲבִינוּ זָרַע" (בראשית יט, לב). ובלילה השני שוב חזרה האחות הבכירה על כך והזהירה את אחותה הצעירה שתכוון גם היא לשם שמים ולא לשם חיבה, ואמרה לה "וּבֹאֵי שְׁכָבִי עִמּוֹ וַנְחִיָּה מֵאֲבִינוּ זָרַע" (בראשית יט, לד) (אלשיך הקדוש' פרשת וירא פרק יט, לד).**

אף שמעשה קירבה בין אב לבתו היה מותר לפי דיני בני נח שהיו עוד קודם מתן התורה (עפ"י גמי סנהדרין דף נח ע"ב), הרי שבנות לוט לא התאוו כלל לאביהן (בראשית רבה' נא, ט), וכל כוונתן היה רק לשם שמים (ירבינו בחיי' בראשית יט, ט) ועשו 'עבירה לשמה' על מנת לקיים את המין של בני האדם לדעתן (ידברים אחדים' להחיד"א דרוש ה' דף כא ע"א ד"ה ומכאן נלמד). לכן בכל הפסוקים המתארים את המעשה של בנות לוט, לא נאמר לשון 'זנות' (ירבינו בחיי' בראשית יט, ט). ועוד בצניעותן הרבה בנות לוט גם לא תבעו את אביהן לתשמיש, אלא החליטו לבוא אליו בהיחבא (רמב"ן בראשית יט, לב) בחושך שלא לאור הנר (ידו בכל' לבעל 'שבת מוסר' סימן רז ד"ה ע"כ), ושלטו בעצמן והוציאו את דם הבתולים שלהן על מנת להיפקד בביאה ראשונה מאביהן (בראשית רבה' מה, ד).

לוט שתה מהיין שהיה במערה והשתכר, ואז הבת הבכורה הייתה עמו בלילה הראשון התעברה ממנו בזמן היותו שיכור. ועל אף שכאשר לוט קם מיינו נודע לו מה שהיה עם בתו הבכורה, הוא שוב השתכר בלילה השני (רש"י בראשית ט, יג) ואז בתו הצעירה ניצלה את שְׁכָרוֹתָּו והייתה עמו בלילה השני והתעברה ממנו (עפ"י בראשית יט, לה). והיה להן עזרה משמים שנפקדו מביאה ראשונה של אביהן (שו"ת יסוד ישרים' לבעל היבן איש חי' שאלה תני"א) ובפרט שאביהן היה זקן, וגם היה עמהן בשתי לילות רצופים. ועוד על פי חכמי הטבע זרע השיכור אינו מוליד, ואילו הן התעברו מאביהן בהיותו בתוקף השְׁכָרוֹת הרבה מאוד עד שלא הרגיש כלל בדבר שהן היו בנותיו, כפי שנאמר על הבכירה "וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ" (בראשית יט, לג) וכן נאמר על הצעירה "וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ" (בראשית יט, לה). וכל זה כי עיבורן לא היה במקרה אלא בהשגחה נפלאה (ניזר הקדושי' על בראשית רבה פרשה נא, יג).

נשמת דוד המלך שהיא נשמת המשיח עברה מלוט אל שתי בנותיו

בנות לוט טעו טעות גמורה, שהרי רק העיר סדום ובנותיה נהפכו וכל שאר העולם היה עומד שקט במקומו. אמנם כוונותיהן היו טובות (מדבר קדמות' להחיד"א מערכת כ' יא ערך כוונה) לקיים את העולם. ואף שהעולם היה מתקיים גם בלא מעשיהן, מכל מקום כיון שהם התכוונו לדבר מצוה לכן זכו שיצאו מהן רות המואביה ונעמה העמונית (ידברי שלמה' דרוש לפרשת וירא דף יג ע"א ד"ה עוד אפשר לומר) שנרמזו בפסוק "וְגַם לְלוֹט הֵחֵלֵף אֶת אַבְרָם הָיָה צֶאֱן וּבְקָרָה וְאֶהְלִים" (בראשית יג, ה), כי "אֶהְלִים" הוא כנגד 'הנשים' כפי שאמרו רבותינו על הפסוק "לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לְכֶם לְאֶהְלִיכֶם" (ידברים ה, כז) כלומר 'לנשותיכם' (יאשד הנחלים' על בראשית רבה מא, ד). ואמר "אֶהְלִים" בלשון רבים כנגד שתי נשים שיצאו ממנו – רות המואביה ונעמה העמונית. וזה בנוסף למה שהן נרמזו גם בדברי המלאכים ללוט "קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות פן תספך בעון העיר" (בראשית יט, טו) (בראשית רבה' מא, ד).

כוונת בנות לוט היתה טובה (מדבר קדמות' להחיד"א מערכת כ' יא ערך כוונה) לשם שמים (ניזר הקדושי' על בראשית רבה פרשה נא, יג) עד שנקראו צדקניות בפי רבותינו (ידברי שלמה' דרוש לפרשת וירא דף יג ע"א ד"ה עוד אפשר לומר), לכן זכו כי באותו הלילה עברה אליהן נשמת דוד המלך, והן נהיו חלק משושלתה של מלכות ישראל ומלכות מלך המשיח (מדבר קדמות' להחיד"א מערכת כ' יא ערך כוונה). בנות לוט לא ידעו על נשמת דוד המלך שבתוך אביהן ורק התכוונו לזרע שיקיים את העולם, ועלה להן זרע המשיח שהוא מלא כל הארץ (מאמר עתים' להרמ"ע מפאנו פרק יט). וכל שכן שלוט לא ידע על הנשמה החבויה בו, כפי שנרמז בפסוק "וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ" (בראשית יט, לה), כלומר ש"לא ידע" שבאותה שכיבה יהיה קימה לדוד ולשלמה (יאור החמה' על זוהר פרשת ויקרא דף קי ע"ב מהר"א). וכן התיבות "בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ" הן גימטריא התיבות 'דוד מלך משיח יהו-ה' – לומר כי לוט "לא ידע" שמאת ה' היתה זאת להוציא את נשמת דוד המלך מתוכו (מאור ושמש' בסוף השמטות פרשת וירא).

רוח הקודש נצנצה בבנות לוט והן אמרו "לָכֶּה נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוּ יֵין וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאֲבִינוּ זָרַע" (בראשית יט, לב) (בראשית רבה' נא, ח), שלא אמרו 'ונוליד מאבינו' אלא "וְנַחֲיָה מֵאֲבִינוּ זָרַע" (עפ"י 'האלשיך הקדושי' פרשת וירא פרק יט, לג) והכוונה היא לזרע מ'מקום אחר' כלומר זרעו של מלך המשיח (בראשית רבה' נא, ח) שעליו נאמר "חַיִּים שְׂאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לוֹ אֶרֶץ יִמִּים עוֹלָם וְעָד" (תהלים כא, ה) (האלשיך הקדושי' פרשת וירא פרק יט, לג) וכן התיבות "וְנַחֲיָה מֵאֲבִינוּ זָרַע" יוצאות בגמטריא 'זה מלך המשיח' (ישמו אברהם' לר' אברהם פלאגי בנו ר' חיים פלאגי מערכת ל' ערך לוט אות ז), שנשמתו היא גם נשמת דוד מלך ישראל (יאור החמה' על זוהר פרשת ויקרא דף קי ע"ב מהר"א), 'האלשיך הקדושי' פרשת וירא פרק יט, לג) שעליו נאמר "דוד מלך ישראל חי וקיים" (גמ' ראש השנה דף כה ע"א).

זכותה של הבת הבכירה היתה גדולה יותר מזכותה של הבת הצעירה

שתי בנות לוט התכוונו לשם שמים אך לא לוט אביהן, לכן יצא מהן זרע מלוכת בית דוד דווקא על ידי נקבות ולא על ידי זכרים (יאלישיך הקדושי' פרשת וירא פרק יט, לג), שהרי מהבת הבכירה נולד 'מואב' וממנו יצאה רות המואביה שדרכה עתיד היה לבוא דוד המלך. ומהבת הצעירה נולד 'בן עמי' וממנו יצאה נעמה העמונית שעתידיה היתה להינשא לשלמה המלך ולהוליד את רחבעם בנו (ישפתי כהן על התורה' פרשת וירא ד"ה במדרש ונחיה מאבינו) כך שמשתייהן השתלשל מלכות בית דוד ומשיח ה' (ידברי שלמה' דרוש לפרשת וירא דף יג ע"א ד"ה עוד אפשר לומר). מלכות דוד המלך הקדימה לבוא כמה דורות לפני מלכות רחבעם, בגלל שהבת הבכורה היא זו שנתנה את העצה להשקות את אביהן. ובזה היא גם זכתה שמלכות דוד המלך לא נחלקה לעומת מלכותו של רחבעם שנחלקה בימיו לשתי מלכויות – מלכות ישראל ומלכות יהודה (ישפתי כהן על התורה' פרשת וירא ד"ה במדרש ונחיה מאבינו).

הסיוע שהיה לשתי בנות לוט באותה העת נרמז בפסוקים, שעל הבת הבכירה נאמר "וְנִתְּשָׁקִין אֶת אֲבִיהָ יֵין בְּלִילָהּ הוּא וְנִתְּבָא הַבְּכִירָה וְנִתְּשָׁב אֶת אֲבִיהָ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ" (בראשית יט, לג), "וּבְקוֹמָהּ" – נכתבה התיבה כשהיא מלאה עם האות 'ו' ועם ניקוד על גבי האות 'ו' (זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה תא חז"ל), כי אות 'ו' היא אחת מאותיות שם הוי"ה (יילקוט דודי' פרשת וירא ד"ה ע"י שהיה להקב"ה בשם הזוהר) ובזה נרמז שהיה סיוע מלמעלה מאת ה' במעשה שלה באותו הלילה, להעביר אליה את נשמת מלך המשיח (זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה תא חז"ל) שהוא

נשמת דוד המלך (עפ"י יאור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א על זוהר פרשת ויקרא דף קי ע"ב מהרא"י) **שעתיד לצאת מזרעה** (זוהר וירא דף קי ע"ב ד"ה תא חז"ל) (ראה יאור החמה' זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה יתי' יאות' מהרמ"ק).

וכן על הבת הצעירה נאמר "ותשקין גם בלילה ההוא את אביהן וכן ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקמחה" (בראשית יט, לח), "ובקמחה" – נכתבה התיבה כשהיא חסרה את האות י' – כי לא זכתה הבת הצעירה שייצא ממנה חלק לקב"ה כמו אחותה הגדולה (זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה תא חז"ל), שהרי נעמה העמונית שיצאה מזרעה באה רק ארבעה דורות אחרי רות המואביה (יאור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א זוהר וירא דף קי ע"ב ד"ה יתי' יאות' מהרמ"ק). וגם אם ישראל היו ראויים אזי המשיח היה יוצא כבר מאחד מארבעת הדורות שאחרי רות המואביה, אלא שגורם החטא והיו צריכים גם את נעמה העמונית (יאור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א על זוהר פרשת ויקרא דף קי ע"ב מהרא"י). ראה יאור החמה' זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה יתי' יאות' מהרמ"ק. ובתיבה "עמון" שבפסוק "והצעירה גם היא ילדה בן ונתקרא שמו בן עמי הוא אבי בני עמון עד היום" (בראשית יט, לח) יש רמז לנעמה העמונית שעתידיה להתגייר מתוך אומת עמון, כי תיבה זו היא נוטריקון 'עם-נועם' כשמה נעמה (הרוקח על התורה' פרשת וירא דף קי ע"ב ד"ה יתי' יאות' מהרמ"ק). והיא עתידיה להינשא לשלמה המלך ולהיות חלק מהשלשלת שממנה ייצא המשיח (נמצוי אורו' להחיד"א על זוהר פרשת וירא דף קי ע"ב אות א).

נקמת ישראל ממואב ועמון התעכבה עד שנולד דוד המלך

תכלית המעשה של לוט ובנותיו היה להעמיד את דוד המלך ואת רחבעם בן שלמה. לכן על אף שציווה ה' את משה רבינו לנקום את נקמת בני ישראל על מה שהכשילו אותם בזנות בערבות מואב, הוא ציווה לפגוע דווקא במדיינים כפי שנאמר "נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמיקד" (במדבר לא, ב) אך לא לפגוע במואבים על אף שהם היו שותפים למעשה שנאמר "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה" (דברים ב, ט) (זוהר בלק דף קצ ע"א ד"ה ואל תתגר), לפי שהיה צריך להמתין עד שייצאו שתי "מרגליות טובות" (נמי בבא קמא דף לח ע"א – ע"ב, זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה וכלא הוה), שהן רות המואביה ונעמה העמונית (נמי בבא קמא דף לח ע"א – ע"ב). והוסיף ה' יתברך לגלות למשה רבינו, כי כאשר יבוא דוד המלך הרי שהוא בעצמו ינקום את נקמת ישראל מידי מלכות מואב על מה שהכשילו את ישראל (זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה וכלא הוה).

משה רבינו וכל הזקנים שהאריכו ימים אחריו, שמרו על ציווי ה' ולא פגעו במואב (זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה ואל תתגר) **עד ימיו של עגלון מלך מואב** (יאור החמה' על זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה ישני פרידות הם' מהרמ"ק) **שבת בנזו היתה רות המואביה** (נמי הוריות דף י ע"ב). ועם לידתו של דוד כמה דורות אחר כך הושלם התיקון מצד אומת מואב, אך עדיין לא הושלם מצד אומת עמון עד ללידתו של רחבעם (נמאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ד, יז ובביאור יד יהודה' שם). ולאחר שהתחנן שלמה המלך עם נעמה העמונית (ראה 'מאמר אם כל ח' להרמ"ע מפאנו חלק ג סימן ט) ונולד רחבעם, היה דוד המלך מחזיק את רחבעם בחיקו ואומר לו כי על ידי שניהם יחד הושלם התיקון של בנות לוט. ועל כך הוסיף דוד המלך ואמר "רבות עשית אֶתְּהָ ה' אֱלֹהֵי נַפְלְאֹתַיִךְ וּמַחְשְׁבֹתַיִךְ אֲלֵינוּ אֵין עֲרֹף אֱלֹהֵי אֲגִידָה וְאֲדַבְרָה עִצְמוֹ מִסַּפֵּר" (תהלים מ, ח), "נפלאותיך ומחשבותיך אלינו" – לא אמר דוד המלך "אליך" אלא "אלינו" לשון רבים, לפי שכוונתו כי היתר המואביות והעמוניות לבוא בקהל ה' הוא בשביל להביא את שניהם לעולם ועל ידי שניהם נגמר התיקון של בנות לוט (נמי יבמות דף עז ע"א וראה רש"י שם, ביאור יד יהודה' על 'מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ד, יז בשם הגמ'. ועיין 'מאמר אם כל ח' חלק ג סימן י – יא).

דוד המלך הלך לנקום מהאומה של מואב על מה שהחטיאו את ישראל, כי הצווי "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה" (דברים ב, ט) **נאמר על דורו של משה רבינו אך לא על דורם** (זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה פתח ואמר וד"ה ואל תתגר). ועל המלחמה אז במואבים אמר דוד המלך "מואב סיר רחצי" (תהלים ס, ז), כלומר שהוא התכוון לרחוץ את אותה 'קדרה' המלאה בטינופת ממעשה פעור (זוהר פרשת בלק דף קצ ע"א ד"ה וכלא הוה). **ודוד המלך עשה במואבים שפטים ומכות קשות ביותר מה שלא עשה באף אומה אחרת**, שנאמר "ויצר את מואב וימַדְדֵם בַּחֶבֶל השָׁכָב אוֹתָם אַרְצָה וַיִּמַדְדֵם שְׁנֵי חֳבָלִים לְהַמִּית וּמְלֵא חֶבֶל הַחַיִּית וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לְעֶבְדִים נְשָׂאֵי מִנְחָה" (שמואל ב' ח, ב), כלומר שדוד המלך השכיב את השבויים בשורה על הארץ בדרך בזיון, ומדד מרחק של שני חבלים וכל מי שהיה בתוך מידת החבלים הומת, ואחר כך מדד מרחק של חבל נוסף וכל מי שהיה בתוך מידת החבל נשאר בחיים. וכך הרג שני שלישי מהאומה המואבית (ראה מלבי"ם ספר שמואל ב' ח, א).

גם את אומת עמון הכה דוד המלך בחימה רבה ובכלי משחית רבים, שנאמר "ויאסף דוד את כל העם וילך רבֵּתָה וַיִּלְחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ: וַיִּקַּח אֶת עֶטְרֹת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כֶּפֶר זָהָב וְאֶבֶן יָקָרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד וַיִּשְׁלַל הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מֵאֹד: וְאֵת הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ הוֹצִיא וַיִּשֶׂם בְּמַגֵּרָה וּבְחַרְצֵי הַבְּרָזָל וּבְמַגְזָת הַבְּרָזָל וְהַעֲבִיר אוֹתָם בְּמַלְבָּן וְכֵן יַעֲשֶׂה לְכָל עָרֵי בְנֵי עַמּוֹן וַיִּשָּׁב דָּוִד וְכָל הָעָם יָרוּשָׁלַם" (שמואל ב' יב, כט – לא) "מַגֵּרָה" – זהו כלי מלא פגיונות העשוי לכרות עצים, "חַרְצֵי הַבְּרָזָל" – אלו כלי ברזל העשויים חריצים לדוש בהם, "מַגְזָת הַבְּרָזָל" – אלו גרזנים שמבקעים בהם עצים (ביאור 'מצודת דוד' שמואל ב' יב, לא). ועל ידי כך דוד המלך כילה בשתי האומות של עמון ומואב (ראה 'חזון דוד' על התהלים מזמור י ד"ה או אפשר שלא לכו) ונפרע מהם על כל המעשים הרעים שעשו לישראל. כן יאבדו כל אויבך ה', אמן.

העלון השבוע עם לעילוי נשמת: יצחק בן רבקה ז"ל	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.
העלון השבוע עם לעילוי נשמת: יצחק בן רבקה ז"ל	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון השבוע עם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן להקדיש את העלון לרפואה או לעילוי נשמת בטל' 052-7675933. וכן ניתן לשלוח הערות/הארות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com

